

Raadsinformatienota

Registratie nr. :	21.00252	Opsteller :	Sjoerd Oomens
Zaak nr. :	Z20002864	Afdeling :	Ontwikkeling en Dienstverlening
Datum nota :	06/01/2021	Portefeuillehouder :	de heer P.J.M. van de Noort wethouder

Onderwerp

Beleidsplan openbaar groen 2022-2031

Kennis te nemen van

Het traject rondom de ontwikkeling van het nieuwe beleidsplan openbaar groen, de globale planning en de aanvullende toelichting op de totstandkoming van de huidige situatie.

Inleiding

Mede naar aanleiding van de motie van de Partij van de Arbeid en Samenwerking van 10 november 2020, inzake raadsvoorstel RA20.058 programmabegroting 2021-2024, informeren wij u over de stand van zaken rondom de ontwikkeling van het nieuwe beleidsplan openbaar groen (incl. vaststelling beeldbepalende locaties) en het geplande traject. Binnen dit traject zullen alle afzonderlijke groenplannen worden geactualiseerd en samengebracht tot één integraal plan. Ter verduidelijking van de totstandkoming van de huidige situatie en het werken met beeldkwaliteit zijn aanvullende toelichtingen opgenomen.

Kernboodschap

In samenwerking met uw raad, ambtelijk en andere belanghebbenden¹ wordt met ondersteuning van een extern adviesbureau in 2021 een integraal beleidsplan openbaar groen (incl. beeldbepalende locaties) opgesteld als onderlegger voor het Omgevingsplan. Het streven is eventuele financiële gevolgen te verwerken in de begroting 2022. Binnen de planvorming zullen onder andere een duurzame instandhouding, ontwikkeling en/of vervanging van openbaar groen een plaats krijgen.

Het nieuwe beleidsplan wordt opgesteld voor een looptijd van 10 jaar. Aan bod komen thema's als leefomgevingskwaliteit, beeldbepalende locaties/ beeldkwaliteit, groenstructuur, biodiversiteit, klimaatverandering, duurzaamheid, vervanging van groen en participatie. De uitwerking rondom deze thema's wordt aan de hand van de bijeenkomsten bepaald. Het beleidsplan op hoofdlijnen met de financiële consequenties wordt aan uw raad aangeboden. De praktische/inhoudelijke vertaling van dit groenbeleid vindt plaats in meerdere beheerplannen die door het college worden vastgesteld.

Het proces

Middels Samen Doen zal onder andere uw verzoek met betrekking tot het in beeld brengen van relevante beeldbepalende groenvoorzieningen in de openbare ruimte (die bijzondere aandacht behoeven bij groenonderhoud) binnen dit traject worden meegenomen. Door dit op deze wijze mee te nemen leidt dit niet tot onnodige vertraging. Bij het (bewoners)participatietraject zal ook u als raad worden uitgenodigd om bijvoorbeeld ideeën ten aanzien van relevante beeldbepalende locaties in te brengen. Wegens de coronaomstandigheden is er vooralsnog van uitgegaan dat alle bijeenkomst(en) digitaal worden georganiseerd.

Uiteindelijk zal alle informatie worden afgewogen en verwerkt tot een integraal beleidsplan openbaar groen als onderlegger voor het Omgevingsplan. Naast afstemming op de relevante beeldbepalende locaties zal ook een voorstel worden opgenomen voor verschillende groen-onderhoudsniveaus. Dit in relatie tot de mogelijke beeldkwaliteiten, technische kwaliteit en de benodigde middelen voor een duurzame instandhouding hiervan.

Ter verduidelijking van de huidige situatie is onderstaand samengevat hoe deze in de afgelopen

¹ Bestaande uit: inwoners, dorpsraden, KempenPlus, (weide)vogelvereniging(en), heemkundewerkgroepen, terrein behorende organisaties als Bosgroep Zuid, Staatsbosbeheer, Brabants Landschap.

jaren tot stand is gekomen. Tot slot volgt een korte toelichting op het werken met beeldkwaliteit.

Terugblik

Op verzoek van de Provincie zijn binnen het in 2019 vastgestelde groenplan de gemeentelijke middelen voor het groenonderhoud weer in overeenstemming gebracht met het te onderhouden areaal (begroting 2020-2024). Het binnen het beleidsplan Groen en Verzorging 2012 vastgestelde beeldkwaliteitsscenario is als uitgangspunt gehanteerd voor de actualisatie van het groenplan in 2019.

Door de coronaomstandigheden in relatie tot het in eerste instantie beoogde bewonersparticipatietraject is het helaas niet gelukt om het vervolg op bovenstaand groenplan in 2020 volledig op te pakken. Uiteindelijk is met een hierop aangepaste werkwijze (corona-proof) de opdracht verstrekt.

Beleidsplan Groen en Verzorging 2012

Binnen het Beleidsplan groen en verzorging uit 2012 is destijds kwaliteitsscenario 2 vastgesteld. Het plan werd vastgesteld zonder de incidentele middelen (totaal € 200.000,-) bij de begrotingsbehandeling 2013 ter beschikking te stellen om de technische kwaliteit van de groenvoorzieningen gefaseerd op orde te brengen. Het kwaliteitsscenario 2 staat voor een sober en genuanceerde kwaliteit en is destijds vertaald als (onderhoudsniveaus centra hoog (A), woongebieden en hoofdwegen binnen en buiten de kom basis (B), bedrijventerreinen en buitengebied laag (C)). Op basis van eerdere bezuinigingsopgaven is er bij bepaalde beheergroepen vastgehouden aan enkele concessies op de onderhoudsniveau 's binnen kwaliteitsscenario 2. Daardoor voldoet de beeldkwaliteit bij verschillende beheergroepen in bepaalde jaargetijden soms enige tijd niet. Doordat de technische kwaliteit vanaf 2012 niet op orde is gebracht, door het ontbreken van incidentele en structurele vervangingsmiddelen voor groen, gaat de kwaliteit van de groenvoorzieningen steeds verder achteruit. Dit gegeven staat verder los van de onderhoudsintensiteit.

Scenario 2: Sober en genuanceerde kwaliteit

Binnen dit scenario zijn per gebied duidelijke verschillen in de onderhoudskwaliteit/beeld aangebracht. Opvallend in dit scenario is dat drukbezochte centrumgebieden die het visitekaartje van de kernen vormen een hoge beeldkwaliteit hebben voor verzorgend en technisch onderhoud. De gebieden die naast de centra veel bezocht worden (woongebieden en hoofdwegen) hebben een basiskwaliteit. De gebieden met een lagere bezoekersdruk (bedrijventerreinen, buitengebied) hebben een lage beeldkwaliteit voor verzorgend en technisch onderhoud. Binnen deze gebieden is dus gekozen voor een technisch slecht ogend en vuil beeld, waarbij de veiligheid niet meer overal kan worden gewaarborgd. Overhangend groen kan bijvoorbeeld plaatselijk het uitzicht belemmeren en mogelijk het gevoel van sociale veiligheid verkleinen.

Beeldkwaliteit

De gemeentelijke groenvoorzieningen worden, waar efficiënt, beheerd op basis van beeldkwaliteit(bestekken), zoals bijvoorbeeld bij onkruidbeheersing in plantvakken of maaibeheer van grasvelden. Het beheren van bijvoorbeeld hagen op beeldkwaliteit is niet efficiënt uit te voeren. Het beheer kan dan zoals nu niet worden beperkt tot slechts één of twee kniprondes per jaar. Afgelopen jaren is mede in het kader van verschillende bezuinigingsrondes gezocht naar een optimale balans tussen efficiëntie en kosten in relatie tot de beeldkwaliteit. Daarbij is destijds bijvoorbeeld als onderdeel van een grootschalig bezuinigingstraject door de gemeenteraad (als concessie) besloten om onder andere beukenhagen maar 1 keer per jaar te laten knippen en hiermee tijdelijk bijvoorbeeld meer overgroei ter hoogte van trottoirs te accepteren.

In de praktijk wordt de beeldkwaliteit per beheergroep door aannemers (voor onder andere de prijsvorming) vaak vertaald naar een onderhoudsfrequentie. Zo dient bijvoorbeeld het gazon bij de beeldbepalende VOV-halte Reusel (momenteel onderhoudskwaliteit-A), afhankelijk van de weersomstandigheden, soms wel twee keer zo vaak te worden gemaaid als op een basislocatie midden in een woonwijk (momenteel onderhoudskwaliteit-B).

Om het hele jaar aan beeld-/onderhoudskwaliteit A te voldoen is op deze locaties een vrij intensief onderhoud vereist. De werkleiders van Kempenplus bewaken deze beeldkwaliteit wat betreft de maatregelen die onderdeel uitmaken van het (groen)onderhoudsbestek en anticiperen hier zo goed mogelijk op met de inzet van hun uitvoerend personeel. In de praktijk werkt dit uitvoerend personeel dan vaak meer op aansturing/frequentie, zoals door de werkleiders van Kempenplus bepaald, dan

op beeldkwaliteit. Vanuit onze organisatie houdt onze buitendienst toezicht op de vastgestelde beeldkwaliteit niveaus. Daar waar (al dan niet op basis van meldingen) wordt geconstateerd dat dit niet voldoet, wordt dit gemeld en wordt dit door KempenPlus binnen een in het bestek overeengekomen termijn opgelost en bij ons afgemeld.

Naast de maatschappelijke voordelen in de samenwerking met KempenPlus is het bovendien zo dat zij ten voordele van de gemeente tegen een marktconform tarief coulant omgaan met de instandhouding van de overeengekomen beeldkwaliteiten in het groen. Dit betekent dat het onderhoudsbeeld doorgaans wat beter is dan vereist. Dit in tegenstelling tot het onderhoud door een commerciële aannemer die zijn focus vooral zal leggen op beheermaatregelen die nog even uitgesteld kunnen worden. Zij kiezen bijvoorbeeld binnen de toelaatbare speelruimte eerder om enkele plantvakken in een straat nog even niet mee te nemen in het schoffelonderhoud. Aan bewoners is dit lastig uit te leggen.

Consequenties

Met het nieuwe groenbeleidsplan verwachten we een heldere visie en de kaders voor het gemeentelijk groen vast te leggen. Dit zal duidelijkheid geven over groene vraagstukken naar zowel de inwoners als de interne organisatie.

De vaststelling van de beeldbepalende locaties vindt in het najaar plaats middels de vaststelling van het integrale groenbeleidsplan.

De signalen die wij momenteel oppikken, geven aan dat inwoners een hoger beeldkwaliteitsniveau van het (openbaar) groen willen. Enkel een verhoging van de niveaus heeft natuurlijk ook een verhoging van de kosten tot gevolg.

Samen Doen

De inwoners, ondernemers en bijvoorbeeld (natuur)organisaties/verenigingen in de gemeente zijn erg betrokken bij hun leefomgeving. Bij het opstellen van het nieuwe beleidsplan is het dan ook erg belangrijk dat zij inbreng hebben. Hiervoor peilen we op een aantal momenten de wensen en ideeën voor het groen volgens onderstaande opzet:

- Een enquête via het inwonerspanel en website;
- Een online-bijeenkomst met (groen)experts (bepaalde natuur- en ondernemersverenigingen, Bosgroep Zuid Nederland, Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, Waterschap De Dommel, KempenPlus, heemkundewerkgroepen, en ambtelijke expertgroep, overige belangengroepen zoals bijvoorbeeld gehandicaptenplatform etc.);
- Online-bijeenkomst(en) met uw raad- en commissieleden, college en dorpsraden.

Vervolg

Het geselecteerde adviesbureau is in samenwerking met de gemeente en belanghebbenden gestart met de voorbereidingen voor het nieuwe beleidsplan openbaar groen en zal u voor deelname aan het participatietraject uitnodigen. Na alle (voorbereidende) werkzaamheden in 2020 zal voor 2021 de volgende planning worden gehanteerd.

Globale planning:	2021
Voorbereiding (aanleveren/verzamelen informatie, bureaustudie, startoverleg kerngroep*, samenstellen basis groenkaart en benoemen mogelijke beleidsthema's, voorbereiden participatie)	januari-februari
Participatie (uitzetten en verwerken enquête inwonerspanel, uitvoeren (online)participatie-bijeenkomsten met (groen)expertgroep, raad- en commissieleden, college en dorpsraden, terugkoppeling kerngroep)	maart
Planvorming 1e en 2e concept (uitvoeren veldwerk, opstellen en bijstellen conceptbeleidsplan en conceptgroenstructuurkaart, 2e en 3e overleg kerngroep)	april-juni
Participatie (Terugkoppeling/ peiling reacties, conceptplan onder alle betrokken partijen / belanghebbenden)	juni-juli
Afronding (verwerken opmerkingen naar definitieve beleids- en beheerplan(nen) en kaart) 4e overleg kerngroep	juli
Start bestuurlijk traject besluitvorming (vaststelling raad 28 september 2021 ²)	augustus

² In de begroting 2022 worden voor het beleidsplan openbaar groen, onder voorbehoud van vaststelling door de raad, voorlopige cijfers opgenomen. Eventuele aanpassingen kunnen (tussen 28 september en 12 oktober) nog in de 2e berap. 2021 worden verwerkt.

--	--

*(de kerngroep bestaat uit ambtelijke specialisten vanuit Ruimtelijk Beheer, Ruimtelijke Ordening, Maatschappelijke Ontwikkeling en externe adviseurs).

Na vaststelling van het integrale beleidsplan, inclusief eventuele financiële gevolgen, zal in afstemming met de betreffende uitvoeringsorganisatie(s) worden bekeken hoe eventuele wijzigingen kunnen worden doorgevoerd binnen de bestaande overeenkomst(en) om eventuele verschuivingen in kwaliteitsniveaus zo snel mogelijk te kunnen realiseren.

Bijlagen/ Ter inzage

n.v.t.